

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060305

DOM
2016-06-09
Stockholm

Mål nr
M 9862-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-10-19 i mål nr M 1429-15, se bilaga

KLAGANDE

BRF Kastanjen

MOTPART

Samhällsbyggnadsnämnden i Uddevalla kommun

SAKEN

Årlig tillsynsavgift för flerbostadshus på fastigheten X i Uddevalla kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1270801

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

BRF Kastanjen, nedan föreningen, har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva beslutet avseende årlig tillsynsavgift.

Samhällsbyggnadsnämnden i Uddevalla kommun, nedan nämnden, har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Föreningen har till stöd för sitt överklagande anfört i huvudsak följande. Nämndens beslut grundas på 26 kap. 22 § miljöbalken. Av nämnda bestämmelse framgår att tillsynsavgift ska tas ut från den som upplåter byggnad för bostäder eller allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa. Föreningen upplåter inte fastigheten för allmänna ändamål och det finns inte skäl att anta att byggnadens skick skulle medföra olägenheter för människors hälsa.

Det har inte utförts någon tillsyn på fastigheten och det finns inte heller något sådant behov. Det framgår inte heller vad tillsynen skulle komma att avse om den skulle genomföras. Det enda nämnden har gjort är att den har ålagt föreningen att utföra radonmätning på fastigheten. En sådan utredning har utförts och bekostats av föreningen som också har upplyst nämnden om vilka åtgärder som avses vidtas i anledning av de förhöjda värdena. Föreningen har också lämnat uppgifter om andra förbättrande åtgärder som vidtagits på fastigheten.

Föreningen anser att nämndens kostnad för tillsyn borde finansieras av skattemedel. Avgiften är i detta fall att se som en extra beskattning, eftersom nämnden inte håller på med någon tillsyn av föreningen som föranleder att extra avgifter behöver tas ut.

Nämnden har till stöd för sin inställning anfört i huvudsak följande. Fastighetsägare till en- och flerbostadshus omfattas av miljöbalkens krav på egenkontroll. Alla som

bedriver en verksamhet ska enligt miljöbalken planera och kontrollera sin verksamhet för att motverka eller förebygga olägenhet för människors hälsa och miljön. I ansvaret ingår en skyldighet att skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens omfattning och art. Exempel på risker som fastighetsägare är skyldiga att ha kunskap om är fukt, mögel, buller, skadedjur, energianvändning, ventilation, varmvattentemperatur, inomhustemperatur och radon. Kommunen utövar tillsynen över en- och flerbostadshus. Syftet med tillsynen är att förbättra fastighetsägarnas egenkontroll för att på sikt uppnå en förbättrad boendemiljö.

Nämnden har under 2014 och 2015 bedrivit tillsyn gällande för höga radonhalter på föreningens fastighet X. De radonmätningar som utförts av föreningen har visat att Folkhälsomyndighetens riktvärde för högsta halt radon i inomhusluft över-skreds i 17 av föreningens 35 lägenheter. Nämnden har i en skrivelse till föreningen konstaterat att radonhalter över gällande riktvärde är en olägenhet för människors hälsa och måste åtgärdas snarast möjligt. Nämnden anser därför att det finns behov av att ytterligare granska föreningens egenkontroll. Nämnden har för avsikt att utöva regelbunden generell tillsyn över flerbostadshus på fastigheten. Miljöchefen och en miljöinspektör har under 2014 träffat representanter från föreningen angående tillsynen.

Föreningen är att se som verksamhetsutövare. Att det är flera som äger flerbostadshuset tillsammans är inte tillräckliga skäl för att undandra föreningen från tillsyn enligt miljöbalken.

Nämndens rätt att ta ut avgift regleras i 27 kap. 1 § miljöbalken och i Kommunfullmäktige i Uddevalla kommuns taxa för miljö- och stadsbyggnadsnämndens verksamhet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Aktuell tillsyn utövas enligt 26 kap. miljöbalken. Det är kommunen genom nämnden som utövar tillsyn över flerbostadshus. Enligt 26 kap. 22 § miljöbalken är den som upplåter en byggnad för bostäder skyldig att utföra sådana undersökningar av

verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa. Detta gäller oavsett om byggnaden nyttjas av ägaren som bostad eller inte (se MÖD 2012:20). I det här fallet är det föreningen som äger fastigheten och som i sin tur upplåter bostäder till sina medlemmar. Tillsynsåtgärder kan således riktas mot föreningen. Av 33 § 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd framgår att bostäder bland annat ska ge ett betryggande skydd mot olägenheter i form av radon. De radonmätningar som har utförts visar förhöjda halter av radon i ca hälften av föreningens lägenheter. För närvarande finns det därför skäl att anta att byggnadens skick kan medföra olägenheter för människors hälsa. Tillsyn är därmed befogad.

Av 27 kap. 1 § andra stycket miljöbalken följer att kommunfullmäktige får meddela föreskrifter om avgifter för bl.a. tillsyn. Avgiften ska utformas så att den står i rimlig proportion till de kostnader som den avgiftsbelagde orsakar myndigheten (prop. 1997/98:45, del 2, s. 288). I propositionen betonas vidare att tillsynen ska finansieras genom uttag av avgifter. I målet tillämplig taxa är antagen av Kommunfullmäktige i Uddevalla kommun den 11 december 2013.

Föreningen har framfört att taxan strider mot självkostnadsprincipen och att avgiften är att se som en skatt. Kommunmedlemmar som är missnöjda med ett beslut att anta en taxa kan klaga på det i den ordning som gäller för laglighetsprövning. Att så inte har skett är dock i och för sig inget hinder mot att i en senare process, när avgift påförts en part, pröva invändningar mot taxans lagenlighet i det enskilda ärendet (se RÅ 1997 ref. 45).

Konstruktionen med en årlig tillsynsavgift har prövats i MÖD 2009:16, där domstolen fann att en tillsynsavgift inte är att se som en skatt om den står i proportion till den tillsyn som utövas. Att en viss schablonisering av avgiften sker ansågs i förarbetena vara nödvändig (prop. 1997/98:45, del 2, s. 288). Mot bakgrund av detta konstateras att en konstruktion med årlig tillsynsavgift i sig inte strider mot självkostnadsprincipen.

Av nämndens uppgifter framgår att viss tillsyn har utövats på fastigheten och att uppföljande tillsyn är nödvändig i anledning av de förhöjda radonvärden som har uppmätts. I nuläget finns det därför skäl för nämnden att ta ut en årlig tillsynsavgift av föreningen. Tillsynsavgiftens konstruktion får anses stå i rimlig proportion till de kostnader för tillsyn som respektive fastighetsägare åsamkar kommunen och den får därmed anses uppfylla de krav som statsrättsligt ställs för att den ska vara en avgift.

Den påförda avgiften är i enlighet med den taxa som gällde vid tillsynen. Några särskilda skäl för att sätta ned avgiften har inte framkommit. Föreningens överklagande ska därmed avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Johan Svensson och Christina Ericson, referent, samt tf. hovrättsassessorn Kristina Börjevik Kovaniemi.

Föredragande har varit tingsfiskalen Mathilde Ramel.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-10-19
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 1429-15

KLAGANDE
BRF Kastanjen

MOTPART
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden i Uddevalla kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT
Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 13 mars 2015 i
ärende nr 505-32928-2014, se bilaga 1

SAKEN
Årlig tillsynsavgift för flerbostadshus på fastigheten X i Uddevalla kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 310440

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

YRKANDEN M.M.

BRF Kastanjen får anses ha yrkat att Länsstyrelsens i Västra Götalands län (länsstyrelsens) och miljö- och stadsbyggnadsnämndens i Uddevalla kommun (nämndens) beslut om att årlig tillsynsavgift för BRF Kastanjen avseende år 2014 sätts ned eller efterskänkes och till stöd för sitt yrkande anfört följande.

Enligt 26 kap. 22 § miljöbalken gäller: *Den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa. Om det är lämpligare, får tillsynsmyndigheten i stället besluta att en sådan undersökning ska utföras av någon annan och utse någon att göra undersökningen.*

Som kan utläsas i ovanstående paragraf miljöbalken: *...om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa.*

BRF Kastanjen har enligt "nämnden" fått riskpoäng 0 samt arbetar för ständiga förbättringar avseende fastighetens yttre och inre skick, med hänvisning till bifogad bilaga. Därtill ansvarar enskild bostadsrättsinnehavare, enligt bostadsrättsföreningens stadgar 27 § och 29 § för respektive lägenhets inre skick.

Med hänvisning till ovanstående anser BRF Kastanjen att det inte: *Finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa.*

Enligt uppgift från hälsoskydds- och livsmedelsinspektör ska tillsynsavgiften täcka myndighetens kostnader enligt självkostnadsprincipen samt att del av tillsynsarbetet betalas med skattepengar. Nämnden har inte utfört någon tillsyn i deras fastighet år 2014 och inte heller under 2015, dags dato. De kostnader som nämnden möjligen har/har haft bör/borde täckas av skattemedel.

BRF Kastanjen har utöver mycket annat (enligt till överklagandet bifogad bilaga) anlitat MRM, mark radon miljö, för radonmätning samt analys av resultaten. BRF Kastanjen samt enskild lägenhetsinnehavare kommer (enligt bostadsrättsföreningens stadgar) att vidta de eventuella åtgärder som skäligen kan komma att krävas utifrån resultaten. Allt i enlighet med 9 kap. 9 § miljöbalken.

Enligt 9 kap. 9 § miljöbalken gäller: *Bostäder och lokaler för allmänna ändamål skall brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom skall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa.*

Som kan utläsas av ovanstående och enligt till överklagandet bifogad bilaga så är det precis vad BRF Kastanjen, samt enskild lägenhetsinnehavare gör och ska göra. Enligt 26 kap. 22 § miljöbalken... den som upplåter en byggnad för bostäder... den dvs. boende (medlemmar) i BRF Kastanjen. De är en liten förening och de är måna om att deras fastighet och dess inre och yttre miljö inte ska medföra olägenhet för deras hälsa.

Enligt 23 § taxan får avgiften sättas ned eller efterskänkas om det finns särskilda skäl med hänsyn till verksamhetens art och omfattning, tillsynsbehovet, nedlagd handläggningstid och övriga omständigheter.

Med hänsyn till ovanstående och i enlighet med tidigare inlämnad överklagan ifrågasätts att avgift tas ut innan tillsyn är gjord, att föreningen ska betala avgift även om tillsyn inte utförs, antal timmar som behövs för tillsyn av fastigheten och att föreningens fastighet ska ingå i tillsynen.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har gått igenom handlingarna i målet och tagit del av vad BRF Kastanjen anfört. Domstolen gör samma bedömning som länsstyrelsen och överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 9 november 2015.

Ove Järholm

Gunnar Barrefors

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ove Järholm, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Barrefors. Föredragande har varit beredningsjuristen Ramona Liveland.